

Επιμνημόσυνος Λόγος Κώστα Μόντη

Μπορεί να έφυγε ο Κώστας Μόντης, δέκα

χρόνια τώρα, αφήνοντας ένα τεράστιο κενό στις ψυχές των ανθρώπων που τον αγαπούσαν, ένα κενό στη Νεοελληνική Ποίηση, ένα κενό που δεν είναι εύκολο να καλυφθεί.

Όμως άφησε τις 15 χιλιάδες στίχους του, που ταξιδεύουν στον ουρανό της λατρεμένης του Κύπρου, που ταξιδεύουν στις καρδιές όλων των ανθρώπων μ' ένα τρόπο ξεχωριστό, γιατί κι εκείνος ήταν ξεχωριστός μέσα στην απλότητα και την αμεσότητά του, προφητικός και αποκαλυπτικός.

Η ποίησή του είναι μοναδική, μια ποίηση ευθύβολη, χωρίς φτιασίδια, ντυμένη το φουστάνι της καθημερινότητας.

Μίλησε για τις ανθρώπινες στιγμές, που είναι στιγμές πανανθρώπινες.

Ακούσματα της αγωνίας του μαρτυρικού του νησιού, αλλά και της αγωνίας των ανθρώπων όλης της γης που ζουν μέσα στην αβεβαιότητα, τον πόνο, την αδιαφορία.

Οι Στιγμές του αποτελούν ένα νέο ποιητικό είδος, είναι το δικό του κοίταγμα της ζωής και του τόπου και μπορούν να συσχετιστούν με το αρχαίο επιγραμματικό είδος.

Ποίηση έγραψε ο Θεός

όταν έκανε τον κόσμο του,

τα ποιητικά του «Άπαντα».

Έγραψε στην καθομιλουμένη Ελληνική γλώσσα, με καθαρό λόγο και αρχαιότροπους τύπους και εκφράσεις, χρησιμοποίησε όμως με την ίδια αγάπη και το Κυπριακό ιδίωμα, σε πολλά ποιήματά του, που αρκετά μελοποιήθηκαν από τον Αχιλλέα Λυμπρουρίδη.

Ελάχιστοι μας διαβάζουν

ελάχιστοι ξέρουν τη γλώσσα μας

μένουμε αδικαίωτοι και αχειροκρότητοι

σ' αυτή τη μακρινή γωνιά.

Όμως αντισταθμίζει

που γράφουμε Ελληνικά.

Η ποίηση του είναι λυρική, σκωπτική, πάντα συνδεδεμένη με τη ζωντανή πραγματικότητα, με τα ιστορικά γεγονότα.

Μίλησε για τις στιγμές της μεγαλωσύνης του 55-59, έκλαψε για το όνειρο που χάθηκε.

Για τον Αυξεντίου

Εκείνο το ΌΧΙ δεν το επανέλαβε η ηχώ

ήταν πολύ βαρύ για να το μεταφέρει.

Εκείνο το πρωί

ένας άνθρωπος θάλλαζε τα' όνομα των βουνών.

Για τον μεγάλο αδελφό

Να πάρουμε μια σταγόνα από το αίμα σου

να καθαρίσουμε το δικό μας.

Να πάρουμε μια σταγόνα από το αίμα σου

να μπολιάσουμε το δικό μας.

Να πάρουμε μια σταγόνα από το αίμα σου

να βάψουμε το δικό μας

να μην μπορεί πια ποτέ να το ξεθωριάσει ο Φόβος.

Να πάρουμε το τελευταίο σου βλέμμα

να μας κοιτάζει, με ξεστρατίσουμε

να πάρουμε την τελευταία σου εκπνοή

νάχουμε οξυγόνο ν' αναπνέουμε χιλιάδες χρόνια

νάχουμε να τραγουδάμε ανεξάντλητα

εμβατήρια για τη Λευτεριά.

Τα τρία γράμματα στη Μητέρα δείχνουν όλη την αγωνία του για τη μοίρα του τόπου του.

Αν ήξερες από πού σου γράφω Μητέρα

αν ήξερες πως σου γράφω

από ποιες υποδιαίρεσεις

από ποιες συντμήσεις

από ποιο βύθισμα

από ποιο καταποντισμό

φοβάμαι πως τρία μεγάλα δάκρυα

θα ζυγιαζόντουσαν κατάφορα πάνω απ' τον κόσμο

φοβάμαι πως τρία μεγάλα δάκρυα

θα ζυγιαζόντουσαν κατάφορα απάνω απ' το νησί.

Αγωνία

Κάτι συμβαίνει μητέρα

κάτι σοβαρό συμβαίνει μητέρα.

Γιατί μας είπαν

Να τώρα είσαστε αυτό, είσαστε εκείνο

και δεν είμαστε ούτε αυτό, ούτε εκείνο.

Και μας γεννήθηκαν πια υποψίες.

Κι εξετάσαμε τα ημερολόγια.

Και δεν ήταν Ιανουάριος, και δεν ήταν Φεβρουάριος,

εξετάσαμε κι η αρίθμηση δεν ήταν αρίθμηση.

Κι η Ιστορία δεν ήταν Ιστορία,

Έγραψε για τον πόνο του 1963 και του 1974, όχι με κλαυθμούς, αλλά με λιτότητα
και αξιοπρέπεια.

Προς Τούρκους εισβολείς

Κι αυτή η σελήνη η ματωμένη

και μισή,

που μας την κουβαλήσατε!

Αλήθεια, πες τε μου μετρήσατε,

πόσοι άλλοι πέρασαν από το νησί;

πριν από σας

πανίσχυροι κι επιφανείς

και ούτε για δείγμα καν,

δεν έμεινε κανείς.

Τούρκος εισβολέας στη Σαλαμίνα

Κοιτάχτε να γελάσετε

τον αφελή αυτό Τούρκο

με πόση σοβαρότητα, και τι προσεχτικά

βάνει και ξαναβάνει τα γυαλιά του

και σκύβει να διαβάσει «Ελληνικά»!

Επιγραμματικός, σαν άλλος Σιμωνίδης, έδωσε απάντηση σε ανθρώπους που ήθελαν να παγιδέψουν την πατρίδα του.

«Το νησί απ' όπου σας γράφω

δεν έχει τίποτε

που δεν χτίσαμε εμείς,

δεν έχει τίποτε που μας άφησαν άλλοι.

Δεν είχε άλλους»

Αυτογνωσία και περηφάνεια, πίστη στην αξία των ανθρώπων του τόπου του.

Ο στίχος του διαχέεται σαν ανάσα. Ο κάθε στίχος είναι η ψυχή του, διάφανη γεμάτη ομορφιά.

Είναι ο Εθνικός μας ποιητής, που έχει καταγράψει κάθε παλμό, κάθε πράξη, κάθε όνειρο των ανθρώπων της Κύπρου.

Μας έδωσε το μέτρο της δικής του ψυχής, αλλά και το μέτρο Ελληνισμού, που πορεύεται μέσα στους αιώνες, ακατάλυτος, δημιουργικός, ξεπερνώντας τους υφάλους, ταξιδεύοντας μέσα σε ωκεανούς γνώσης και μεγαλωσύνης, με σύμβολο του τη σχεδία του Οδυσσέα.

Γράφει: Η Ελλάδα τελευταίος θάμνος στον γκρεμό, να τον αρπάξει η λευτεριά να

κρατιέται.

Ένας Οδυσσέας κι ο Μόντης που σε στιγμές ενδοσκόπησης ανοίγει δρόμους ψυχικής ανάτασης, δρόμους ελευθερίας, γιατί πιστεύει στην ελευθερία του ανθρώπου και του Έθνους, που κονταροχτυπιέται αιώνες με το κακό, την άβυσσο για νάρθει το φως, το αληθινό, το ανέσπερο.

Ανασήκωσε τους ώμους κι απόσεισέ

τους Πενταδάχτυλέ μου.

Ανασήκωσε τους ώμους

κι απόσεισέ τους.

Τουρκική εισβολή – Λάπηθος

Και να, έγιναν τα λεμόνια,

Πικρολέμονα.

Δυο στίχοι που δίνουν το μέγεθος του πόνου.

Γεννήθηκε στην Αμμόχωστο κι ένοιωθε μεγάλη θλίψη σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του, γιατί τον πήραν γρήγορα από την πόλη που είχε φως και μύριζε πορτακαλανθούς. Μου τόπε με παράπονο. Είχε βαθειά αγάπη για τους ανθρώπους, ψηλά ιδανικά, ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ταπεινότητα.

Όταν θάχω φύγει

Έτσι που συνδέθηκα τόσο πολύ

μ' αυτό το σπίτι

φοβάμαι την μελαγχολίαν

αυτών που μ' αγάπησαν

όταν θα βλέπουν άδεια τη γωνία μου στη τζαμαρία.

Φοβάμαι τη μελαγχολίαν

εκείνων που μ' αγάπησαν

όταν θα βλέπουν άδεια
τη θέση μου στη βεράντα.
Όταν έρθω κάλεσέ με Κύριε
και θα σου τα πω όλα με το νι
και με το σίγμα.

Όταν έρθω κάλεσέ με Κύριε
και θ' ανοίξω το στόμα μου
χαρτί και καλαμάρι.

Προ Ζωή

Ξέρω, μα εκεί που θα πάω
δεν θα με βρεις
πουλάκι μου.

Δεν έχεις πρόσβαση.

Έτσι απλά έφυγε ο Κώστας Μόντης μα ζει στις καρδιές μας και θα ζει στις καρδιές

Αιώνες των Αιώνων

δικαιωμένος, αγαπημένος
ένας αστέρας που θα φωτίζει
πάντα την Κύπρο του από την
αγκαλιά του Θεού.

Αιωνία του η Μνήμη.

Κλαίρη Αγγελίδου

Πηγή: churchofcyprus.org.cy